

Zelenjadarstvo na šolskem vrtu meseca kimovca.

V tem meseci imamo malo dela z zelenjadarstvom na šolskem vrtu. Sejali ne bomo razven motovilčka nič. Skoro vse vrste zelenjadi nam v tem meseci dozore, torej bode le glavno delo s spravljanjem dozorele zelenjadi. — Onejida pokopljemo navadno že v začetku, a bolj pozni krompir v drugi polovici t. m. Kadar krompir spravljamo za zimo v klet, mora biti prej dobro prebran, da ni črnega ali gnjilega vmes, da nam potem še drug ne postane črn. Ako hočemo zimsko endivijo jesti, jo moramo poprej kakih 8 ali 10 dni povezati, da nam obledi. Povezuje se pa le suha endivija, ker drugače segnjije.

Kako se različna zelenjad spravlja za zimo ali čez zimo, hočem prihodnji mesec opisati, ker to delo zvršimo v vinotoku

A. Likozar.

Listek.

Po desetih letih.

Gospod urednik! Evo me v ohlapni listkarski obleki! Toda za danes Vam ne morem obetati raznih pikantnostij, kakoršnih radi iščemo v listkih, obravnavati imam resno stvarino z resne strani kakor je življenje samo resno.

Ker nisem prijatelj dolgih uvodov: ad rem! Oprostite, da takoj začnem. Po desetih letih! Nekaterim se zdi to kratek hipec življenja, drugim pol večnosti. Ker nam učiteljem niso povsod posuta pota s cvetjem, upam, da se ne zamerim nikomur, če povem naravnost, da se nam, ki smo svoje srce in življenje posvetili slovenski mladini le ta desetletna doba ne zdi malo časa.

Bilo je meseca malega srpana 1885.

Ves slovenski učiteljski naraščaj Primorske dežele se je sprehal neki poletni večer ob morskem bregu nam zelo neprijaznega mesta K. Ljubko so se zaganjali valovi ob pomol, ljubeznjivo so nam z morske gladine odsevale nebeške zvezdice, celo lahno se zibajoči zrak, zdelo se mi je, da je šepetal resne besede o slovesu. Bil je namreč zadnji večer pred odhodom.

Končani izpiti, dovršeni nauki, pozabljen trud, pozabljene britkosti dolgih štirih let, vse pozabljeno, vse končano, in vendar je bil to pravega življenja šele začetek.

Bilo nas je devet. Tihoma smo se pomikali v večih gručah na konec pomola. Vsakdo je mislil o ljubem domu, o dragih domačih hribih, ljubih znancih in prijateljih, ki ga bodo obstopili, ko dojde pod

rodno streho ter mu čestitali, da je srečno dovršil izpit. In potem . . . potem? Nova služba, prva služba — naobrazovanje slovenske dece, prospeh domovine.

Ne da bi še krožil na daleč in opisoval razna čustva, ki so nam prevevala srce, povem le toliko: bili smo tako polni lepih nad, blestečih načrtov, polni veselja in idealnosti o svojem poklicu, da se nam je zdelo, kakor bi se vrtel okolu nas ves ostali svet.

Celo nam sovražni laški gimnazijski maturantje, sinovi slovenskih renegatov in isto negostoljubno mestno prebivalstvo se je nam te dni spoštljivo umikalo. Puščali so nas vsaj na miru ter shranili neolikane psovke za druge Slovence in za druge čase.

Prišedši na konec pomola, smo obstopili svetilnik, začeli drug družega izpraševati, kedaj odhaja, in konečen uspeh je bil, da smo bili malone vsi namenjeni oditi takoj drugi dan.

„Jaz že vem za službo“, pohvali se nekdo. — Kje? oglasijo se hkratu štiri kaj različno intonirana grla.

„V domačem okraju na Kranjskem.“

Tako torej, naš kruh ti je pretrd. Ali ni Slovencem tukaj huje kot na Kranjskem? Tako so se hudovali vsi od kraja, a slednjič se je stvar vendar poravnala o tem, da je nesrečni bahač z novo službo obljubil vso stvar še premisliti.

„Najraje bi videl“, začne nekdo drugi, „ko bi bili mi vedno takole skupaj kot sedaj, samo ne v tem nehvaležnem gnezdu.“

„Ne združenja, ločitve zdaj so časi,

Ko vsak sam šel bo skož življenja zmede.“

Tako je deklamoval prijatelj Sivko in še dostavil: „Jaz pojdem pa nazaj v planinski raj.“ Pojdite vi, kamor hočete v boljše in lepše kraje. Če mi bo hudo, izvedeli bodete po opravljenih ljudeh; če mi bo dobro, vam bom pisal.“

Govorili smo še o raznih znancih, ki bi utegnili založiti prijazno besedo za tega ali onega, ker se nam je zdelo, da brez obligatnega „pritiskanja kljuk“ ne gre rado. Nekateri so bili tako bojaželjni, da so izražali željo, iti makar na mejo slovanske govornice ter tam noč in dan stati na braniku kot Graničar in čuvati z resnico in uma svetlim mečem, da se ne zgubi nobena slovenska ovčica.

Mestni šum se je nekoliko polegel, šetalcev je bilo vedno manj.

Morje je tiho pluskalo ob bregove, zvezde so odsevale v valovih, lahni veter nam je božal mlada lica, na izhodu je pa prilezel mesečev rob na obzorje. Bila je resna ura slovesa. Utihnili smo, zakaj vsakdo je čutil usodni trenotek. Tiho in mirno smo si slednjič segli v desnico, a videli se poslej nismo več.

Odtlej je minolo deset let.

Res, da ni to velik oddelek časa, in vendar koliko premembe je ta čas v človeškem življenju. Tedaj nas je družila ljubezen do zati-rane domovine, unetost do izvoljenega stanu ter zaničevanje oholih Lahov, katerim je slovenski dijak — nič manj kot rob; tako ondaj! A danes? — Kaj nas naudušuje, kaj osrčuje, kaj druží, kaj je vzrok, da se nam o desetletnici vsem vzbujajo v duši prijetni spomini. Nismo li dosezali na mestu stavljenih smotrov prevare, nismo li pokopali vsaj polovico mladostnih nad, pokopali za vselej? In vendar nam navdaja dušo tajno veselje. Kaj li more učitelja veseliti? — Ne čudi se nikdo temu prašanju, a tudi misliti ni treba, da ga odgovorim tako, kakor bi ga odgovoril o vsaki drugi manj slovesni priliki.

Res, ni mnogo uzrokov, vsled katerih bi se mogli veseliti. In vendar so, povem pa le jednega in ta zadostuj, namreč: zadovolj-nost in veselje ob lastnih uspehih. — V desetih letih se v našem stanu ne more napraviti, kakor pravimo — karijere, in oni, komur ni Rojenica že v zibeljko položila par zlatnikov, ne napravi je menda tudi v sto letih. Karijera, mastna služba, odlikovanje, vse to ne more vselej razveseliti človeka. Višja služba, večja odgovornost, manj uspehov, več skrbij. Tovariš v nabolj oddaljeni slovenski vasi utegne biti bolj zadovoljen s svojimi uspehi v izgoji in pouku kot oni, ki je že preletal vse plačilne razrede, seveda vstevši onega s 360 glđ. plače.

Minila so zlata leta mladeniške brezskrbnosti, začelo se je resno delo, ki nas pa ne straši v sladki zavesti, da se nismo izneverili nek-danjim sklepom: srce in življenje slovenski mladini.

Žalibože, niso znali, še ne znajo in tudi nečejo prav ceniti naše ljubezni. Resnica je, da se ljubezen ne da kupiti in ne plačati, a dobro za dobro se mora vračati. To že zahteva takozvani „bon ton“.

Upajmo! Gospod urednik, upanje je zelo po ceni. Torej upajmo, da nam prihodnjost prinese boljših časov. Gotovo se marsikdo spomni, oziraje se v preteklo desetletje svojega delovanja tudi mnogo britkih dnij, ne vsled stanovskih težav in bremen, marveč zato, ker nas drugi ne umejo in kar je najslabejše: tudi ne marajo umeti. Tovariš, ako te mučijo taki otožni spomini, pomisli, da te nada o lastnih uspehih ni varala. To ti bo po desetih letih najlepše plačilo.

Pesimist.

S n a g a.

Ja, kedo se bode vedno umival! Moji otroci morajo delati, ne pa, da bi se z vodo igrali. In če pride moj otrok vmazan v šolo, nima učitelj pravice siliti ga k umivanju, ali ga radi vmazanosti celo kaznovati! — In glasen, samosvesten pa ironičen smeh razlegal se je po teh besedah po sobi sicer pridnega, dobrega kmeta.